

Zasady pisania pracy

Agata Górny
Demografia
Warszawa, 13 grudnia 2019

Wymogi formalne - struktura pracy (objętość tekstu głównego – do 100 tys. znaków)

-
- strona tytułowa (wzór w załączniku 1)
 - strona ze streszczeniem pracy (do 800 znaków) i słowami kluczowymi
 - spis treści
 - tekst główny
 - bibliografia

Jeśli autor zamieścił w pracy tabele, rysunki bądź korzystał ze skrótów, to po bibliografii powinny znaleźć się kolejno dodane (na odrębnych stronach):

- wykaz skrótów
- spis tabel
- spis rysunków

Jeśli autor umieszcza w pracy załączniki/aneksy, to powinny się one znaleźć na końcu pracy (poprzedzone spisem załączników/aneksów).

- spis załączników/aneksów
- załączniki/aneksy

Wymogi formalne – tekst główny

- tekst musi być podzielony na części, opatrzone tytułami i numerowane,
- tytuły poszczególnych części są pogrubione, rozpoczynane od lewego marginesu
- kolejnych rozdziałów nie należy rozpoczynać od nowych stron,
- tekst musi zawierać wstęp i zakończenie, nie są one numerowane;
- rodzaj i wielkość czcionki zasadniczej: Times New Roman, 12 dpi.
- numeracja stron – od strony tytułowej (numer 0 bez widoku numeru na tej stronie), na dole strony, wyśrodkowana, czcionka Times New Roman 12 dpi.

Wymogi formalne – układ strony tekstu głównego

- obydwa marginesy,
- odstępy między wierszami — 1,5 wiersza.
- marginesy wyrównane – wszystkie o wymiarze 25 mm, tekst wyjustowany
- dopuszcza się odstęp 1 wiersza w tytułach, opisach rysunków i tabel, przy tworzeniu list wyliczanych itp.
- każdy akapit (utworzony klawiszem Enter) powinien zaczynać się od tabulacji.

Wymogi formalne – wyróżnienia

- terminy obce oznacza się *kursywą*, z wyjątkiem nazw geograficznych, nazwisk oraz zwrotów powszechnie używanych.
- wyrazy lub fragmenty podkreślone oznacza się pismem r o z s t r z e l o n y m lub **pogrubionym**, zaleca się pierwszą z tych form
- cytaty w cudzysłowie, dłuższe cytaty mogą być zblokowane z wcięciem w stosunku do tekstu głównego, dopuszcza się wówczas odstęp 1 wiersza i mniejszą czcionkę (10 dpi). Cytaty umieszczone w referacie nie mogą stanowić więcej niż 15 % tekstu pracy.

Wymogi formalne – odnośniki i przypisy

- Możliwe są dwie wersje opatrywania tekstu odnośnikami bibliograficznymi. Każdy z nich wiąże się z konkretnym sposobem wykonania opisu bibliograficznego (**Styl I autor-data** lub **II tradycyjny**).
- Wybrana wersja przypisów musi być stosowana w całym tekście oraz w bibliografii.
- Przy każdym powołaniu się na konkretny argument lub myśl autora, konieczne jest **podanie numerów stron**. Odwołanie bez numerów stron oznacza powołanie na całą książkę/artkuł.

Odnosińniki i przypisy – Styl I autor-data

- Styl „autor-data” jest dogodny wówczas, gdy podstawę empiryczną badań stanowią „dane” (statystyczne, pochodzące z wywiadów, itp.), natomiast odwołania do literatury służą jedynie przywołaniu i krytyce stanu wiedzy.
- Odwołania – w przypadku cytowania lub przywołania publikacji w inny sposób - dokonywane są bezpośrednio w tekście w nawiasach okrągłych.
- **Dopuszczalne są także przypisy dolne bądź końcowe**, w przypadku gdy autor chce zamieścić bardziej rozbudowane odwołanie do literatury lub omówić jakiś problem związany z przedmiotem pracy nie mieszczący się w samym tekście.

Odnosińniki i przypisy. Zasady Stylu I autor-data

- Nazwisko autora, data publikacji, po dwukropku numery stron, z których się korzysta np. (Ruciński 2003: 92–93)
- Jeśli nazwisko autora występuje w tekście, wskazujemy rok publikacji w nawiasach okrągłych, np. Ruciński (2003). Przy pierwszym przywołaniu nazwiska konieczne jest podanie imienia autora. Np. Zdaniem Roberta Rucińskiego (2003: 100)
- W przypadku dwóch lub trzech autorów wymieniamy obu, np. (Turner, Maryanski 1988).
- W przypadku prac napisanych przez więcej niż trzech autorów korzysta się ze skrótu „et al.”, np. (Eyal *et al.* 2002).
- Artykuły z czasopism popularnych przywoływane są bez numerów stron (Węglarczyk 2003).
- Gdy jako autor występuje instytucja, opis wygląda np. tak: (World Bank 2005).
- Kilka odniesień oddziela się średnikiem, np. (Ruciński 2003; Turner, Maryanski 1988; Eyal *et al.* 2002).

Odnośniki i przypisy. Zasady Stylu I autor-data

- W wypadku materiałów niepublikowanych posługujemy się określeniem „w druku” lub „w przygot.”, np. (Chajewski, Manterys w druku). Nie publikowane prace, których data powstania nie jest znana, opatrujemy określeniem „b.d.” (brak daty) zamiast daty, np. (Kowalski b.d.).
- Informacja, że odwołanie odnosi się do książki pod redakcją nie jest umieszczana, znajduje się tylko w bibliografii, nazwisko redaktora jest traktowane tak samo jakby było nazwiskiem autora, np. poprawnie będzie (Chmielecka *et al* 2005), a nie (Chmielecka *et al* (red.) 2005).
- Jeśli cytowany jest artykuł z książki pod redakcją, to podobnie jak w bibliografii powołujemy się na nazwisko autora artykułu, np. (Reykowski 1990).
- W wypadku dwóch (lub więcej) publikacji jednego autora z jednego roku należy datę uzupełnić kolejnymi literami, np. (Williamson 1993b).

Odnośniki i przypisy – Styl II tradycyjny

- Styl tradycyjny jest dogodny wówczas, gdy **podstawę empiryczną stanowi „tekst” (archiwalia, tekst literacki)**, a odwołania do literatury **nie ograniczają się jedynie do jej zacytowania**, a są również pretekstem do dyskusji, na którą nie ma miejsca w tekście głównym.
- W tekście głównym miejsce, którego dotyczy przypis, oznacza się kolejnym numerem zapisanym jako indeks górny, w miarę możliwości na końcu zdania.

Odnośniki i przypisy. Zasady Stylu II tradycyjnego

Przypisy robi się u dołu strony, ich zapis jest następujący:

- numeracja ciągła w ramach całej pracy.
- oba marginesy wyrównane, a teksty przechodzące do drugiego wiersza zawijane z odsadzeniem uwidaczniającym numer przypisu.
- inicjał imienia autora poprzedza nazwisko Opis skrócony jest obowiązkowy
- odwołanie do literatury ma formę pełnego lub skróconego opisu bibliograficznego (zob. część poświęconą bibliografii).

Należy konsekwentnie stosować opis polski lub łaciński

Najczęściej używane skróty to:

- ibidem/tamże, jw. – pozycja była przytaczana w przypisie poprzednim
- op. cit./dz. cyt. – dzieło cytowane (pozycja była już wcześniej przytaczana w przypisach, ale nie w przypisie poprzednim)
- idem, eadem, iidem, eadem/tenże, też, ciż, też – publikacja autora jest przytaczana bezpośrednio po cytowaniu jego innego dzieła

Odnośniki i przypisy – Styl II tradycyjny (przykład)

¹ A.C. Janos. *The Politics of Backwardness in Hungary, 1825-1945*. Princeton University Press. Princeton 1982, s. 21.

Kolejny odnośnik do tej samej publikacji – następujący bezpośrednio po poprzednim do niej odwołaniu wymaga skróconego opisu bibliograficznego ze skrótem łacińskim lub ze skrótem w języku polskim.

- ² Ibidem, s. 25
- ² Tamże, s. 25.

Kilka publikacji może być wymienione w jednym przypisie, po oddzieleniu ich średnikiem.

³ Paweł Kaczmarczyk. Mobilność cyrkulacyjna jako kategoria badawcza w naukach społecznych. *Studia Socjologiczne*, nr 4, 2002, s. 39; Jonathan H. Turner, Alexandra R. Maryanski. Is „Neofunctionalism” Really Functional? *Sociological Theory*, t. 6, nr 1, 1988, s. 118.

Tabele i rysunki - odnośniki

Do każdej tabeli i rysunku powinien znajdować się odpowiedni odnośnik w tekście.

np. Tabela 1 przedstawia...

np. Bezrobocie w woj. mazowieckim wzrastało szczególnie dla kobiet (por. tabela 1).

Tabele i rysunki – tytuły

Tytuł tabeli i rysunku powinien:

Precyzyjnie opisywać zawartość tabeli

- Zawierać informację o głównej zmiennej i dalej podawać zmienne pomocnicze
np. Bezrobocie według wieku i płci
- Zawierać informację odnośnie obszaru do którego się odnosi i okresu jakiego dotyczy
np. Bezrobocie w woj. mazowieckim według płci i wieku, 2000-2012

Tabele i rysunki – źródła

Dla każdej tabeli i rysunku należy podać źródła, na których one się opierają. Mogą zaistnieć następujące sytuacje.

- Tabela (rysunek) w całości została zaczerpnięta z jakiejś publikacji. Wtedy w źródle podajemy pełny opis bibliograficzny tak jak do cytatu (z numerem strony!).
- Tabela (rysunek) została nieco zmodyfikowana przez autora pracy. Wtedy w źródle piszemy: „Opracowanie własne na podstawie .. [i dalej podajemy odniesienie bibliograficzne do publikacji]”.
- Tabela (rysunek) została stworzona przez autora na podstawie danych. Wtedy piszemy na przykład: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”. Jeżeli tabela powstała na podstawie kilku źródeł to podajemy je wszystkie.

Bibliografia

Bibliografia – spis materiałów wykorzystanych do przygotowania pracy:

- książki
- rozdziały w książkach
- raporty
- artykuły
- akty prawne
- teksty niepublikowane
- materiały internetowe
 - materiały stałe – forma pdf
 - materiały dynamiczne

Bibliografia może być podzielona na części według typu materiałów przywoływanych w pracy (np. źródła drukowane, monografie i opracowania, materiały internetowe itd.).

Należy uwzględnić datę publikacji dokumentu i datę odsłony strony

Bibliografia – zasady ogólne

- Pozycje bibliograficzne **nie powinny być numerowane**.
- Każdą pozycję należy zaczynać od lewego marginesu, dłuższe teksty zawijać, justować, odstępy wierszy jednej pozycji: 1, między pozycjami wolny wiersz z odstępem 1. Drugi wiersz każdej pozycji powinien być wcięty.
- Czcionka:
 - **Książki (publikacje zwarte) i prace zbiorowe (pod redakcją)** – nazwisko i imię autora (redaktora), miejsce i data wydania, nazwa wydawnictwa normalną czcionką, tytuł *kursywą*.
 - **Artykuły w czasopismach** – nazwisko i imię autora, tytuł artykułu, numery stron dane dotyczące numeru czasopisma normalną czcionką, tytuł czasopisma *kursywą*.
 - **Artykuły (rozdziały) w pracach zbiorowych** – nazwisko i imię autora, tytuł artykułu, imię i nazwisko redaktora, miejsce i data wydania, nazwa wydawnictwa, numery stron normalną czcionką, tytuł książki *kursywą*.

Bibliografia – zasady ogólne cd.

Charakterystyczne cechy zapisu bibliograficznego wspólne dla obydwu stylów:

- W przypadku książki autorstwa jednej osoby **zaczynamy od nazwiska**, a następnie podajemy imię lub inicjał autora publikacji.
- W przypadku publikacji dwóch lub trzech autorów, nazwiska podaje się w porządku alfabetycznym; po nazwisku autora podajemy imię lub pierwszą literę nazwiska.
- W przypadku artykułów (rozdziałów) w pracach zbiorowych konieczne jest wskazanie tytułu owego rozdziału oraz danych na temat pracy zbiorowej, imiona redaktorów umieszcza się przed nazwiskami. **Konieczne jest podanie stron, na których znajduje się rozdział.**
- W przypadku artykułów zamieszczonych w czasopismach naukowych oraz rozdziałów w pracach zbiorowych **konieczne jest podanie stron, na których znajduje się publikacja.** W przypadku artykułów z prasy popularnej nie ma tej konieczności.

Bibliografia – zasady ogólne cd.

- Nazwę wydawnictwa, które opublikowało książkę, umieszcza się przed miejscem wydania.
- **Opis materiałów uzyskanych przez internet powinien zawierać dane o autorze (indywidualnym, zbiorowym lub instytucjonalnym) dokumentu, tytuł dokumentu, dane o wydawcy lub wydawnictwie strony internetowej, w miarę możliwości datę utworzenia dokumentu, pełny adres strony internetowej, oraz datę uzyskania dostępu do tej strony**
- Niepublikowane prace, których data powstania nie jest znana, opatrujemy określeniem →b.d. (brak daty) zamiast daty.
- W wypadku materiałów nie opublikowanych znajdujących się w przygotowaniu lub w druku posługujemy się określeniem →w druku lub →w przygot.

Bibliografia – Styl I autor-data (przykłady)

- Barr Nicholas. 1993. *Ekonomika polityki społecznej*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Poznań.
- Reykowski Janusz. 2005. Czy doświadczenie transformacji ujawniło prawdziwe oblicze Polaków? W: Ewa Chmielecka *et al.* (red.). *Dylematy nauki i konflikty wartości*. Wydawnictwo IFiS PAN. Warszawa, s. 341-345.
- Turner Jonathan H., Alexander R. Maryanski. 1988. Is „Neofunctionalism” Really Functional? *Sociological Theory* T. 6, nr 1, s. 110–121.
- Węglarczyk Bartosz. 2003. Wszystkie kłopoty prezydenta Busha. *Gazeta Wyborcza*, 216, 16 września.
- World Bank. Meeting the Challenge of Africa’s Development: A World Bank Group Action Plan. World Bank, September 2005. On line. Dostęp 9 września 2005.

Bibliografia – Styl II tradycyjny (przykłady)

- Barr Nicholas. *Ekonomika polityki społecznej*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Poznań 1993.
- Reykowski Janusz. Czy doświadczenie transformacji ujawniło prawdziwe oblicze Polaków? W: *Dylematy nauki i konflikty wartości*. Red. Ewa Chmielecka *et al.* Wydawnictwo IFiS PAN. Warszawa 2005, s. 341-345.
- Turner Jonathan H., Alexander R. Maryanski. Is „Neofunctionalism” Really Functional? *Sociological Theory* T. 6, nr 1, 1988, s. 110–121.
- Węglarczyk Bartosz. Wszystkie kłopoty prezydenta Busha. *Gazeta Wyborcza*, 216, 16 września 2003.
- World Bank. Meeting the Challenge of Africa’s Development: A World Bank Group Action Plan. World Bank, September 2005. On line. Dostęp 9 września 2005.

Plagiat

Plagiat (*łac. plagium - kradzież*) to skopiowanie cudzej pracy/pomysłu (lub jej części) i przedstawienie pod własnym nazwiskiem, np. obrazu, grafiki, fotografii, odkrycia, piosenki, wiersza, wynalazku, pracy magisterskiej, pracy doktorskiej, publikacji naukowej.

Trudność w podaniu jednoznacznej i nie budzącej kontrowersji definicji plagiatu wynika ze złożoności tego problemu. Plagiat oznacza – w języku potocznym – kradzież utworu lub pomysłu. Plagiatem jest przywłaszczenie sobie autorstwa cudzego utworu lub jego fragmentu (cudzych elementów twórczych), to znaczy ukrycia źródła ich pochodzenia. Oznacza więc kradzież intelektualną.

Plagiat: nieuczciwe i niewłaściwe praktyki

Nieuczciwe praktyki

- Zapożyczenie całej pracy innego autora
- Zapożyczenie fragmentów pracy innych autorów bez wskazania ich nazwisk
- Zapożyczenie idei/pomysłu innego autora bez wskazania jego nazwiska

Niewłaściwe praktyki

- Przytaczanie fragmentów tekstów innych autorów bez odpowiednich odnośników – nieodpowiednie opracowanie cytatów.
- Przytaczanie myśli/pomysłów innych autorów bez odpowiednich odnośników – niewłaściwe opracowanie odnośników
- Nadużywanie cytowania – zbyt długie cytaty, udział cytatów w tekście przekraczający kilka procent.

Częste błędy

- Niewłaściwa konstrukcja hipotez i pytań badawczych
- Brak analitycznego podejścia do wykorzystanych danych (prezentacja danych zamiast analizy danych)
- Niewłaściwa interpretacja danych (populacja statystyczna, związki pomiędzy zmiennymi)
- Błędy w sposobie prezentacji danych statystycznych.
- Nadmierne użycie materiałów internetowych o niewiadomym pochodzeniu.
- Plagiat